

МОДЕЛЬ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

© 2017 ПІЛЬКО А. Д., ГРАБОВЕЦЬКА Г. Д.

УДК 330.322:519.876.2

Пілько А. Д., Грабовецька Г. Д.

Модель оцінки інвестиційного потенціалу регіону

В публікації висвітлено результати дослідження існуючих теоретичних та науково-методичних підходів до проведення оцінки інвестиційного потенціалу регіону. На основі вивчення існуючих підходів до трактування, оцінки, аналізу та моделювання складових інвестиційного клімату регіону запропоновано власний підхід до проведення оцінки інвестиційного потенціалу із застосуванням можливостей економетричного моделювання. Для проведення кількісної оцінки величини інвестиційного потенціалу регіону рекомендовано розглядати такі складові компоненти, котрі в своїй сукупності її визначають: промисловий, сільськогосподарський, фінансовий, соціальний і споживчий потенціали. Запропоновано підхід до визначення питомої ваги окремих складових інвестиційного потенціалу регіону в інтегральному показнику. Проведено модельні розрахунки, на основі яких визначено компоненти інвестиційного потенціалу регіону, які мають визначальний вплив на формування інтегрального показника.

Ключові слова: інвестиційний потенціал, регіон, оцінка, економетрична модель, ваговий коефіцієнт.

Табл.: 1. **Бібл.:** 9.

Пілько Андрій Дмитрович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної кібернетики, Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника (вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна)

E-mail: andriypilko@i.ua

Грабовецька Ганна Дмитрівна – головний спеціаліст відділу бухгалтерського обліку та звітності, Печеніжинська селищна рада об'єднаної територіальної громади (вул. Незалежності, 15, Печеніжин, Коломийський район, Івано-Франківська область, 78274, Україна)

E-mail: anjagmail@ukr.net

УДК 330.322:519.876.2

Пілько А. Д., Грабовецкая Г. Д. Модель оценки инвестиционного потенциала региона

В публикации предоставлены результаты исследования существующих теоретических и научно-методических подходов к проведению оценивания инвестиционного потенциала региона. На основании изучения существующих подходов к трактовке, оценке, анализу и моделированию составляющих инвестиционного климата региона предложен собственный подход к проведению оценки инвестиционного потенциала с использованием возможностей эконометрического моделирования. Для проведения количественной оценки величины инвестиционного потенциала предложено рассматривать следующие составляющие компоненты, которые в своей совокупности ее определяют: промышленный, сельскохозяйственный, финансовый, социальный и потребительский потенциалы. Предложен подход к определению удельного веса отдельных составляющих инвестиционного потенциала региона в интегральном показателе.

Ключевые слова: инвестиционный потенциал, регион, оценка, эконометрическая модель, весовой коэффициент.

Табл.: 1. **Библ.:** 9.

Пилько Андрей Дмитриевич – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономической кибернетики, Прикарпатский национальный университет им. В. Стефаника (ул. Шевченко, 57, Ивано-Франковск, 76018, Украина)

E-mail: andriypilko@i.ua

Грабовецкая Ганна Дмитриевна – главный специалист отдела бухгалтерского учета и отчетности, Печенижинский поселковый совет объединенной территориальной общины (ул. Независимости, 15, Печенижин, Коломыйский район, Ивано-Франковская область, 78274, Украина)

E-mail: anjagmail@ukr.net

UDC 330.322:519.876.21

Pilko A. D., Hrabovetska H. D.

A Model for Assessing the Investment Potential of a Region

The publication provides the results of a study of existing theoretical and scientific and methodological approaches to assessing the investment potential of a region. Based on the study of existing approaches to interpretation, assessment, analysis and modeling of the components of the investment climate in the region, there presented the authors' approach to assessment of investment potential using the opportunities of econometric modeling. To quantify the value of investment potential, it is proposed to consider its constituent components, including industrial, agricultural, financial, social, and consumer potential, which in their totality determine it. There presented an approach to determining the proportion of individual components of investment potential of a region in the integral indicator.

Keywords: investment potential, region, assessment, econometric model, weighting coefficient.

Tbl.: 1. **Bibl.:** 9.

Pilko Andriy D. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economic Cybernetics, Precarpathian National University named after V. Stefanyk (57 Shevchenka Str., Ivano-Frankivsk, 76018, Ukraine)

E-mail: andriypilko@i.ua

Hrabovetska Hanna D. – Chief Specialist of the Department of Accounting and Reporting, Pechenizhynsky Village Council of the United Territorial Community (15 Nezalezhnosti Str., Pechenizhyn, Kolomyia district, Ivano-Frankivsk region, 78274, Ukraine)

E-mail: anjagmail@ukr.net

Вступ. Дослідження проблем інвестування економіки завжди було в центрі уваги економічної науки. Це зумовлено тим, що інвестиції торкаються глибинних основ господарської діяльності та управління розвитком територіальних систем регіонів, визначаючи процеси економічного зростання, зростання соціальних стандартів і збереження довкілля. В сучасних умовах вони є найважливішим механізмом забезпечення умов виходу з системної кризи, котра зачепила практично всі без винятку сфери життя суспільства.

Очевидним є той факт, що інвестор, приймаючи рішення про інвестування в реальні чи фінансові активи підприємств, котрі здійснюють свою фінансово-господарську діяльність в тому чи іншому регіоні, бере до уваги значення показників соціального й економічного розвитку регіону чи територіальної системи, в яких розташовується об'єкт інвестування чи на території яких буде здійснюватись реалізація продукції відповідного об'єкта інвестування. Зрозуміло, що показники розвитку регіону чи окремої територіальної системи, як безпосередньо, так і опосередковано, залежатимуть від множини чинників, ключовими з яких будуть обсяги як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій, а також ефективність створення інвестиційного клімату та використання інвестиційного потенціалу регіону.

Отже, на цьому етапі розвитку економіки надзвичайно актуальними та затребуваними будуть дослідження, присвячені розробці прикладних методик оцінки інвестиційного потенціалу регіону й ефективності його використання.

Постановка завдання. Метою цієї публікації є висвітлення результатів проведених досліджень, спрямованих на аналіз наявних підходів до трактування та оцінювання інвестиційного потенціалу регіону, а також розробка рекомендацій щодо формування науково-методичного підходу до розробки моделі оцінювання інвестиційного потенціалу регіону. Для досягнення поставленої мети було вирішено такі завдання:

- проаналізовано основні підходи до трактування поняття «інвестиційний потенціал регіону»;
- проведено огляд методик оцінювання та моделювання інвестиційного потенціалу регіону;
- на основі вивчення наявних методик оцінювання інвестиційного потенціалу запропоновано власний підхід до вирішення цієї задачі із застосуванням можливостей економетричного моделювання.

Об'єктом дослідження є процеси формування та оцінювання інвестиційного потенціалу регіону.

Предметом дослідження є теоретичні основи, науково-методичні засади, економіко-математичні методи та моделі проведення кількісної оцінки інвестиційного потенціалу в розрізі основних його складових.

Для досягнення поставленої мети в роботі використано сукупність методів економічного аналізу, а також методи збору, аналізу та порівняння інформації, кореляційно-регресійний аналіз, методи економетричного моделювання.

Результати. В сучасній науковій літературі досить часто поняття «інвестиційний потенціал» вживається поряд із такими поняттями, як «інвестиційний клімат», «інвестиційна активність», «інвестиційна привабливість»,

«інвестиційне середовище». Зважаючи на те, що всі перелічені поняття є певною мірою суміжними та взаємообумовленими, кожне з них характеризує інвестиційну складову соціального й економічного розвитку в певному вузькому ракурсі.

В. В. Гомольська розглядає інвестиційний клімат регіону як комплексну характеристику, що складається із 3 ключових підсистем: інвестиційного потенціалу, інвестиційного ризику, законодавчих умов [1]. Проаналізувавши численні підходи до трактування поняття «інвестиційний клімат», наведені в т.ч. і в працях [2; 3; 7–9], можна зробити висновок, що це узагальнююча характеристика сукупності внутрішніх і зовнішніх чинників, що визначають доцільність і привабливість інвестування у відповідні об'єкти економіки та соціальної сфери [7].

На сьогодні не існує єдиного визнаного підходу до трактування поняття «інвестиційний потенціал». В наукових публікаціях сформовано низку підходів до визначення сутності цього поняття. Зокрема, в праці [7] проведено аналіз наявних напрацювань у цьому напрямі.

В праці [4] поняття «інвестиційний потенціал» визначається як кількістю накопичених в економіці інвестиційних ресурсів, що за певних умов можуть трансформуватися в інвестиції, так і сукупністю умов, необхідних для залучення цих ресурсів у процес інвестування, що і є визначальним фактором рівня використання інвестиційного потенціалу.

В роботі [5, с. 101] інвестиційний потенціал – це здатність досягти бажаного результату через реалізацію та управління інвестиційними можливостями, що містяться в інвестиційних ресурсах, що, своєю чергою, створює сприятливий інвестиційний клімат, який забезпечує інвестиційну привабливість регіонів і держави зокрема.

Узагальнюючи та розвиваючи ідеї, викладені в праці [7], можна стверджувати, що для досягнення адекватного розуміння суті завдань формування сприятливого інвестиційного середовища та забезпечення інвестиційної складової безпеки розвитку регіону та його територіальних систем зміст поняття «інвестиційний потенціал» повинен розкриватися в системі критеріїв і показників, які уможливають проведення системного аналізу ретроспективи, поточного стану, динаміки та тенденцій розвитку інвестиційних процесів на регіональному рівні.

Розвиваючи ідеї, викладені в працях [7; 8], під інвестиційним потенціалом регіону будемо розуміти сукупні можливості соціо-еколого-економічної системи регіону, які склались історично, забезпечувати розвиток його інвестиційного клімату в цілях і масштабах, визначених економічною політикою регіону.

І. В. Олександренко [6] стверджує, що «оцінка інвестиційного потенціалу регіонів України дає підстави стверджувати, що інвестор (чи то внутрішній, чи зовнішній), вкладаючи кошти у регіон, керується не лише суб'єктивними, а й об'єктивними факторами» [6, с. 91]. Інакше кажучи, як показує досвід, прикладні методики оцінки інвестиційного потенціалу регіону повинні ґрунтуватись не на експертних оцінках, а на кількісному обґрунтуванні отриманих оцінок інвестиційного потенціалу, що ґрунтуються на проведеному аналізі кількісних показників із застосуванням сучасних економіко-математичних методів і моделей.

Переважає більшість методик оцінки інвестиційного потенціалу регіону передбачає проведення розрахунку деякого узагальнюючого або інтегрального показника, який характеризує інвестиційний потенціал регіону відповідно до врахованих у його структурі чинників.

Для формування набору кількісних показників, які здатні в своїй сукупності сформувати адекватне уявлення про інвестиційний потенціал регіону, необхідним є проведення системного аналізу задачі формування такого набору. Зважаючи на значущість інвестиційної складової в регіональному соціо-еколого-економічному розвитку, при формуванні набору показників, які характеризують інвестиційну привабливість регіону, необхідним є проведення розширення аналізованої проблеми до проблематики, то розгляд питання оцінки інвестиційного потенціалу регіону у взаємозв'язку та взаємообумовленості з іншими характеристиками регіональної соціо-еколого-економічної системи – інвестиційним кліматом, інвестиційною привабливістю, інвестиційною активністю, виробничим і споживчим потенціалом, потенціалом інфраструктурного розвитку тощо. Саме такий підхід до формування системи показників, котрі визначають інвестиційний потенціал регіону, повинен стати основою для порівняння рівня забезпечення інвестиційної безпеки в окремих регіонах і країні в цілому, а також базою для формулювання цілей державного регулювання інвестиційної діяльності та прийняття управлінських рішень щодо вибору інструментів інвестиційної політики стосовно недопущення скорочення потенціалу розвитку територіальних систем регіонів України [7, с. 148].

Аналіз численних результатів проведених досліджень, присвячених питанням формування інвестиційного потенціалу регіонів і їх територіальних систем, а також проведений моніторинг наявної статистичної бази в розрізі регіонів України дозволили запропонувати самостійно розроблену схему проведення оцінки інвестиційного потенціалу регіону. Керуючись міркуваннями, котрі стосуються моделювання інвестиційного потенціалу [9], нами рекомендовано розглядати такі складові компоненти, котрі у своїй сукупності визначають інвестиційний потенціал регіону: промисловий, сільськогосподарський, фінансовий, соціальний і споживчий потенціали.

Нами було висунуто припущення, що кожен з розглядуваних складових інвестиційного потенціалу можна кількісно оцінити за допомогою показників, котрі за своєю сутністю тією чи іншою мірою здатні належним чином визначити й описати процеси формування промислового, сільськогосподарського, фінансового, соціального та споживчого потенціалів.

На основі проведеного якісного аналізу складових інвестиційного потенціалу було сформовано множини показників, котрі потенційно можуть стати основою для проведення подальших модельних розрахунків. Керуючись такими міркуваннями, з кожної з п'яти множин було відібрано один так званий результуючий індикатор процесів, котрі визначають рівень відповідно промислового, сільськогосподарського, фінансового, соціального та споживчого потенціалів регіону і формують цілісне уявлення про його інвестиційний потенціал.

Зважаючи на той факт, що чинників, які визначають закономірності формування результуючих показників,

котрі уособлюють відповідну складову інвестиційного потенціалу, є дуже велика кількість, постає задача визначення множини факторів, котрі необхідно включити до моделей оцінки складових інвестиційного потенціалу. Очевидним є той факт, що чим більше факторів включено до моделі, тим більшу практичну цінність відповідна модель становить з точки зору аналізу процесів, які вона описує. З іншого боку, врахування значної кількості факторних змінних в моделі закономірно призводить до погіршення аналітичних характеристик моделей, що найчастіше зумовлюється мультиколінеарністю. Для вирішення задачі формування переліку факторних змінних, котрі слід включати до економічних моделей визначення теоретичних оцінок складових інвестиційного потенціалу, нами було запропоновано використання методу покрокової регресії.

Таким чином, керуючись методами якісного аналізу, а також методом покрокової регресії, розроблено моделі визначення величини промислового, сільськогосподарського, фінансового, соціального та споживчого потенціалів Івано-Франківської області:

- промисловий потенціал (K_1):

$$y_1 = f(x_1, x_2, e),$$

де y_1 – обсяг реалізованої промислової продукції, млн грн;

x_1 – чисельність працюючих у промисловості, тис. осіб;

x_2 – капітальні інвестиції у промисловість, млн грн;

e – випадкова неспостережувана величина;

- сільськогосподарський потенціал (K_2):

$$y_2 = f(x_1, x_2, e),$$

де y_2 – валова продукція сільського господарства, млн грн;

x_1 – чисельність працюючих у сільському господарстві, тис. осіб;

x_2 – капітальні інвестиції в сільське господарство, млн грн;

e – випадкова неспостережувана величина;

- фінансовий потенціал (K_3):

$$y_3 = f(x_1, x_2, x_3, e),$$

де y_3 – фінансовий результат підприємств до оподаткування, млн грн;

x_1 – кількість суб'єктів господарювання, од.;

x_2 – середній розмір реальної заробітної плати, грн;

x_3 – прямі інвестиції в регіон, млн дол. США;

e – випадкова неспостережувана величина;

- соціальний потенціал (K_4):

$$y_4 = f(x_1, x_2, x_3, e),$$

де y_4 – інтегральна оцінка регіонального людського розвитку;

x_1 – рівень безробіття, тис. осіб;

x_2 – кількість лікарняних ліжок на 10 000 населення;

x_3 – кількість закладів культури на 10 000 населення;

e – випадкова неспостережувана величина;

- споживчий потенціал (K_5):

$$y_5 = f(x_1, e),$$

де y_5 – рівень доходів населення, млн грн;

x_1 – чисельність населення, млн осіб;
 e – випадкова неспостережувана величина.

Оцінка параметрів моделей проводилась за 1МНК після перевірки виконання основних передумов його застосування. Відповідно до цього було отримано такі оцінені моделі:

- модель оцінки промислового потенціалу:

$$\hat{y}_1 = 35067,75 - 412,46x_1 + 6,11x_2,$$

де y_1 – обсяг реалізованої промислової продукції, млн грн;

x_1 – чисельність працюючих у промисловості, тис. осіб;

x_2 – капітальні інвестиції в промисловість, млн грн;

- модель оцінки сільськогосподарського потенціалу:

$$\hat{y}_2 = -5732,39 + 57,62x_1,$$

де y_2 – валова продукція сільського господарства, млн грн;

x_1 – чисельність працюючих у сільському господарстві, тис. осіб;

x_2 – капітальні інвестиції в сільське господарство, млн грн;

- модель оцінки фінансового потенціалу:

$$\hat{y}_3 = -1305,36 + 0,06x_1 + 0,63x_2,$$

де y_3 – фінансовий результат підприємств до оподаткування, млн грн;

x_1 – кількість суб'єктів господарювання, од.;

x_2 – середній розмір реальної заробітної плати, грн;

x_3 – прямі інвестиції в регіон, млн дол. США;

- модель оцінки соціального потенціалу:

$$\hat{y}_4 = 60,92 + 0,01x_1 - 0,0002x_2 - 0,04x_3,$$

де y_4 – інтегральна оцінка регіонального людського розвитку;

x_1 – рівень безробіття, тис. осіб;

x_2 – кількість лікарняних ліжок на 10 000 населення;

x_3 – кількість закладів культури на 10 000 населення;

- модель оцінки споживчого потенціалу:

$$\hat{y}_5 = 430895 - 299,06x_1,$$

де y_5 – рівень доходів населення, млн грн;

x_1 – чисельність населення, млн осіб.

Величину інвестиційного потенціалу регіону рекомендовано розраховувати як суму добутків величин промислового, сільськогосподарського, фінансового, соціального, споживчого потенціалів на відповідні їм вагові коефіцієнти. Враховуючи різну вимірність отриманої кількісної інформації, знайдені величини складових інвестиційного потенціалу було нормовано за допомогою формули:

$$y_{ij}^* = \frac{y_{ij} - \bar{y}_j}{\delta_j},$$

де y_{ij}^* – нормалізоване (стандартизоване) значення індикатора j -ї складової інвестиційного потенціалу в i році;

\bar{y}_j – середнє значення індикатора j -ї складової інвестиційного потенціалу;

δ_j – середньоквадратичне відхилення j -ї складової інвестиційного потенціалу.

Вагові коефіцієнти окремих складових інвестиційного потенціалу визначаємо на основі попередньо розрахованих коефіцієнтів детермінації відповідних моделей оцінки складових інвестиційного потенціалу:

$$a_j = \frac{R_j^2}{\sum_{j=1}^5 R_j^2},$$

де a_j – ваговий коефіцієнт j -ї складової інвестиційного потенціалу;

R_j^2 – коефіцієнт детермінації, розрахований на основі моделі визначення теоретичної оцінки j -ї складової інвестиційного потенціалу.

Проведені розрахунки за вищеописаною формулою дозволили визначити питому вагу кожної зі складових інвестиційного потенціалу в загальному показнику. Таким чином, питома вага промислової складової складає 14,2853 %, сільськогосподарської – 32,9963 %, фінансової – 18,4618 %, соціальної – 33,1275 %, споживчої – 1,1291 % в загальній структурі інвестиційного потенціалу регіону.

В результаті проведених розрахунків на основі оцінених моделей отримано формулу, за допомогою якої можна визначити величину інвестиційного потенціалу регіону:

$$K = 0,142853K_1 + 0,329963K_2 + 0,184618K_3 + 0,331275K_4 + 0,011291K_5.$$

Результати розрахунку показників, котрі характеризують інвестиційний потенціал Івано-Франківської області та його складові за період 2007–2016 років, наведено в табл. 1:

Як можна бачити з табл. 1, протягом досліджуваного періоду (2007–2016 рр.) відслідковується тенденція до зростання інвестиційного потенціалу Івано-Франківської області. При цьому мало місце незначне скорочення потенціалу в період 2009–2010 рр., а також призупинення зростання в період 2013–2015 рр. В першому випадку поясненням може бути вплив світової кризи, котрий наклав свій відбиток практично на всі сфери економіки та соціальної сфери. В другому випадку логічним поясненням є фактичні бойові дії, котрі ведуться в окремих східних регіонах України, а також відторгнення частини суверенної території держави. Зрозуміло, що відбулося зростання витрат на оборону, а отже, скоротилося фінансування економічних і соціальних програм.

Практично аналогічні процеси відбувалися в усіх без винятку складових структури інвестиційного потенціалу. Особливо негативно позначився вплив подій, пов'язаних з початком військової агресії 2014 року на фінансовій та споживчій складовій інвестиційного потенціалу Івано-Франківської області. Відрадно зазначити, що за підсумками 2016 року всі без винятку складові інвестиційного потенціалу показали чітку позитивну динаміку зростання порівняно з аналогічними даними за 2014–2015 рр., особливо соціальна, фінансова та сільськогосподарська складові, котрі є визначальними у формуванні інвестиційного потенціалу Івано-Франківської області.

Інвестиційний потенціал Івано-Франківської області в розрізі його основних компонентів

	Промисловий потенціал (К ₁)	Сільськогосподарський потенціал (К ₂)	Фінансовий потенціал (К ₃)	Соціальний потенціал (К ₄)	Споживчий потенціал (К ₅)	Інвестиційний потенціал
2007	-1,865	-1,043	-1,400	-0,913	-2,187	-1,230
2008	-1,314	-1,124	-0,961	-0,784	-0,490	-0,942
2009	-0,585	-1,087	-0,471	-0,151	0,652	-0,485
2010	0,063	-0,860	-1,048	-0,939	0,662	-0,783
2011	0,106	-0,451	0,165	-0,236	1,207	-0,065
2012	0,530	0,442	0,050	-0,354	0,002	0,067
2013	0,022	0,990	0,534	-0,053	-0,184	0,418
2014	1,075	0,815	0,573	-0,023	-0,461	0,421
2015	0,805	1,151	0,616	1,124	-0,339	0,896
2016	1,164	1,166	1,943	2,228	1,138	1,702

Висновки. В умовах, які склалися на сьогодні в практично усіх без винятку регіонах України, особливо актуальною є задача підвищення ефективності використання наявного ресурсного потенціалу. Завдання полягає в ідентифікації так званих точок зростання – секторів економічної, соціальної, екологічної сфери, рекреаційного комплексу, фінансового сектора тощо, інвестування і державна підтримка яких здатна забезпечити нарощення і випереджаюче зростання сукупного інвестиційного потенціалу як окремо взятих регіонів і їх територіальних систем, так і держави в цілому. Як показує практика передових розвинутих економік і суспільств, зростання інвестиційного потенціалу та закономірне покращення інвестиційного клімату призводять до зростання показників як капітальних, так і іноземних інвестицій в різні сектори економічного та суспільного життя регіону, покращуючи при цьому рівень забезпечення економічної, соціальної та екологічної складової безпеки розвитку регіону.

Науково-методичний підхід, окремі положення якого викладено в цій публікації і який було апробовано на матеріалах Івано-Франківської області, потенційно спрможний вирішити таку задачу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гомольська В. В. Організаційно-економічні аспекти поліпшення інвестиційного клімату регіону. *Регіональна економіка*. 2003. № 3. С. 62–70.
2. Зайцев В. В., Худяков Д. Н. Инвестиционный потенциал региона: методика оценки. *Экономика и управление*. 2013. № 1 (33). С. 19–24.
3. Литвинова В. В. Инвестиционная привлекательность и инвестиционный климат региона: к вопросу о дефинициях и оценке. *Вестник финансового университета*. 2014. № 1. С. 139–152.
4. Нечитайло У. П. Аналіз сучасних підходів до визначення інвестиційного потенціалу регіону. *Інвестиції: практика та досвід*. 2010. № 15. С. 25–29.
5. Нечитайло У. П. Інвестиційний потенціал та інвестиційний клімат: особливості формування та співвідношення. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2011. Вип. 2 (32). С. 97–103.

6. Олександренко І. В. Оцінка інвестиційного потенціалу регіонів України. *Регіональна економіка*. 2009. № 3. С. 80–91.

7. Пілько А. Д., Кіс В. В. Інвестиційний клімат та інвестиційний потенціал регіону як об'єкти моделювання. *Бізнес Інформ*. 2015. № 9. С. 146–152.

8. Пілько А. Д., Кіс В. В. Моделі аналізу характеру взаємозв'язків між інвестиційною складовою економічного розвитку та показниками рівня життя населення у контексті забезпечення економічної безпеки регіону // Стратегії економічного розвитку: держава, регіон, підприємство: колективна монографія: у 2 т. Т. 2/за заг. ред. К. С. Шапошникова. Херсон: ВД «Гельветика», 2015. 420 с.

9. Ходус В. В. Оценка инвестиционного климата региона по методике RAP. *Научно-технические ведомости СПбГПУ*. 2010. № 5. С. 47–51.

REFERENCES

Homolska, V. V. "Orhanizatsiino-ekonomichni aspekty polipshennia investytsiinoho klimatu rehionu" [Organizational and Economic Aspects of Improving the Investment Climate of the Region]. *Rehionalna ekonomika*, no. 3 (2003): 62-70.

Khodus, V. V. "Otsenka investitsionnogo klimata regiona po metodike RAP" [Assessment of the investment climate in the region using the RAP methodology]. *Nauchno-tekhnicheskiye vedomosti SPbGPU*, no. 5 (2010): 47-51.

Litvinova, V. V. "Investitsionnaya privlekatelnost i investitsionnyy klimat regiona: k voprosu o definytsiyakh i otsenke" [Investment attractiveness and investment climate of the region: to the question of definitions and evaluation]. *Vestnik finansovogo universiteta*, no. 1 (2014): 139-152.

Nechytailo, U. P. "Analiz suchasnykh pidkhodiv do vyznachennia investytsiinoho potentsialu rehionu" [An analysis of modern approaches to determining the investment potential of the region]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 15 (2010): 25-29.

Nechytailo, U. P. "Investytsiinyi potentsial ta investytsiinyi klimat: osoblyvosti formuvannia ta spivvidnoshennia" [Investment potential and investment climate: peculiarities of formation and correlation]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya: Ekonomika*, no. 2 (32) (2011): 97-103.

Oleksandrenko, I. V. "Otsinka investytsiinoho potentsialu rehioniv Ukrainy" [Estimation of investment potential of regions of Ukraine]. *Rehionalna ekonomika*, no. 3 (2009): 80-91.

Pilko, A. D., and Kis, V. V. "Investytsiyni klimat ta investytsiyni potentsial rehionu yak obiekty modeliuвання" [Investment climate and investment potential of the region as modeling objects]. *Biznes Inform*, no. 9 (2015): 146-152.

Pilko, A. D., and Kis, V. V. "Modeli analizu kharakteru vzaimozv'язkiv mizh investytsiinoiu skladovoiu ekonomichnoho rozvytku ta pokaznykamy rivnia zhyttia naselennia u konteksti zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky rehionu" [Models of analysis of the nature of the relationship between the investment component

of economic development and indicators of living standards in the context of providing economic security of the region]. In *Stratehii ekonomichnoho rozvytku: derzhava, rehion, pidpriemstvo* Kherson: VD «Helvetyka», 2015.

Zaytsev, V. V., and Khudyakov, D. N. "Investitsionny potentsial regiona: metodika otsenki" [Investment potential of the region: assessment methodology]. *Ekonomika i upravleniye*, no. 1 (33) (2013): 19-24.

УДК 332.1-047.64:330

УДОСКОНАЛЕННЯ ОЦІНКИ РІВНЯ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

© 2017 ТАРАДАЙ В. Н.

УДК 332.1-047.64:330

Тарадай В. Н.

Удосконалення оцінки рівня управління регіональними ресурсами

Метою статті є визначення теоретико-методологічних засад і практичного базису процесу формування новітньої парадигми регіонального розвитку, зокрема особливості класичних і новітніх теорій регіонального розвитку у аспекті формування факторів активізації соціально-гуманітарного розвитку підприємництва регіонів. Зазначено підвищення ролі гуманітарних цінностей і соціальних чинників економічного розвитку регіонів у наявних парадигмах регіонального розвитку, що обумовлює необхідність концентрації досліджень на розвитку гуманітарної і соціальної сфер у тісному їх взаємозв'язку з економічним розвитком. На основі дослідження та аналізу внутрішніх і зовнішніх факторів економічного розвитку регіонів визначено комплекс ключових факторів розвитку економіки знань у регіонах. Проведене дослідження регіональних підходів до забезпечення регіонального розвитку дало змогу зробити висновок про те, що в сучасних умовах наявні парадигми регіонального розвитку мають бути удосконалені з урахуванням реалій становлення нових економічних систем, що базовані на людському капіталі та знаннях, а також на введенні в аналіз процесів регіонального розвитку компоненти – соціально-гуманітарного простору регіону.

Ключові слова: регіон, парадигма, економічний розвиток, соціальний розвиток, теорія розвитку.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 12.

Тарадай Володимир Наумович – старший викладач, кафедра економіки та підприємництва, Харківський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом (вул. Бекетова, 3, Харків, 61007, Україна)

E-mail: taraday@list.ru

УДК 332.1-047.64:330

UDC 332.1-047.64:330

Тарадай В. Н. Совершенствование оценки уровня управления региональными ресурсами

В работе усовершенствована оценка уровня управления ресурсами развития регионами Украины, основанная на использовании комплексной оценки – многомерного сравнительного анализа (а именно – метода суммы мест) и позволяющая сравнить эффективность управления ресурсами развития регионами Украины по имеющимся данным об их состоянии на основе единой системы показателей, а также сопоставить уровень управления ресурсами развития каждым регионом Украины во времени. Исследована неравномерность развития регионов страны, выявлен рост межрегиональных социально-экономических диспропорций. Определено, что, обладая принципиально разным составом и объемом природных, человеческих, финансовых ресурсов, состояние и результативность управления ресурсами развития регионами Украины значительно отличается. Предложено уровень управления ресурсами развития регионами Украины оценивать по совокупности показателей, характеризующих увеличение производительности экономики регионов, доходности местного бизнеса и уровня доходов населения, общего повышения социальных стандартов, качества жизни и бизнес-среды.

Ключевые слова: региональные ресурсы, ресурсы развития региона, оценка уровня управления.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Библ.:** 8.

Тарадай Владимир Наумович – старший преподаватель, кафедра экономики и предпринимательства, Харьковский институт Межрегиональной академии управления персоналом (ул. Бекетова, 3, Харьков, 61007, Украина)

E-mail: taraday@list.ru

Taraday V. N. Improving the Assessment of the Level of Regional Resources Management

The work improves the assessment of the level of managing development resources by regions of Ukraine, which is based on the use of a comprehensive assessment – multidimensional comparative analysis (namely the rank-sum test) and allows comparing the effectiveness of managing resource development in regions of Ukraine using the available data, on their status on the basis of a unified system of indicators, as well as comparing the level of managing development resources by each region of Ukraine in time. The uneven development of regions of the country is investigated, the growth of inter-regional socio-economic disproportions is revealed. It is determined that, having a fundamentally different composition and volume of natural, human, financial resources, the state and effectiveness of managing development resources by regions of Ukraine is significantly different. The level of managing development resources by regions of Ukraine is proposed to be assessed by the aggregate indicators characterizing the increase in the productivity of the regional economy, profitability of local business, and level of incomes of the population; general increase in social standards, quality of life and business environment.

Keywords: regional resources, regional development resources, assessment of management level.

Fig.: 1. **Tbl.:** 1. **Bibl.:** 8.

Taraday Vladimir N. – Senior Lecturer, Department of Economics and Entrepreneurship, Kharkov Institute of the Interregional Academy of Personnel Management (3 Beketova Str., Kharkiv, 61007, Ukraine)

E-mail: taraday@list.ru